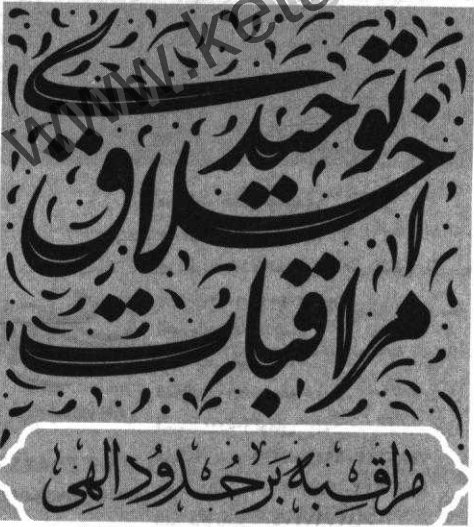

زیر نظر استاد محمد تقی فیاض بخش

سرشناسه:	امیری، مهدی، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور:	مراقبات اخلاق توحیدی/ پژوهش و تدوین مهدی امیری؛ زیر نظر محمدتقی فیاض بخش؛ به سفارش موسسه فرهنگی هنری جلوه نور علوی.
مشخصات نشر:	وضعیت ویراست: ویراست ۲.
مشخصات ظاهری:	قلم: واژه پرداز اندیشه، ۱۳۰۱.
شابک:	ج: ۵/۸۴x۵/۲۱؛ س.م.
	دوره: ۶- ۲- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸: ۸۸۰۰۰۰ ریال
	۸- ۷۱- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸: ج. ۱: ۵- ۷۲- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸:
	۹- ۷۲- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸: ج. ۲: ۴- ۷۳- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸:
	۶- ۷۵- ۶۹۴۷-۶۲۲-۹۷۸: ج. ۵:
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	ویراست قبلی کتاب حاضر با عنوان "سیر مراقبات عملی بنا بر مکتب تربیتی علامه طباطبائی رحمه الله علیه" در سال ۱۳۹۹ منتشر شده است.
یادداشت:	چاپ قبلی: فیض فرزانه، ۱۴۰۱-
یادداشت:	کتابنامه.
مندرجات:	ج. ۱. بقیع و توبه.-
	ج. ۲. مراقبه بر حدود الهی.- ج. ۵: مراقبات اخروی
عنوان دیگر:	سیر مراقبات عملی بنا بر مکتب تربیتی علامه طباطبائی رحمه الله علیه.
موضوع:	طباطبائی، سید محمد حسین، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۰ -- دیدگاه درباره معنویت
موضوع:	Tabatabai, Seyyed Mohammad Hoseyn -- Views on spirituality
موضوع:	زندگی معنوی -- اسلام
	Spiritual life -- Islam
	معنویت -- اسلام
	Spirituality -- Islam
	انسان (عرفان)
	(Man (Mysticism*
	فیاض بخش، محمدتقی، ۱۳۳۲-
شناسه افزوده:	موسسه فرهنگی هنری جلوه نور علوی
شناسه افزوده:	BP1۷۵
رده بندی کنگره:	۲۹۷، ۴
رده بندی دیویی:	۸۸۸، ۹۲۶
شماره کتابشناسی ملی:	فیبا
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	

مراقبات اخلاق توحیدی

جلد دوم: مراقبه بر حدود الهی

زیر نظر: استاد محمدتقی فیاض بخش

پژوهش و تدوین: مهدی امیری

ناشر: واژه پرداز اندیشه

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۴۷-۷۲-۵

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۴۷-۲۰-۶

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۷۹۷۴۷۵۰

برای اطلاع از دیگر محصولات مؤسسه، عدد ۱۰ را به سامانه

جلوه نور علوی

موسسه فرهنگی هنری جلوه نور علوی

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۸۷۹۹۰

سایت: www.jelveh.org

کلیه حقوق مادی و معنوی

این اثر متعلق به مؤسسه

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۷

فصل اول: انجام واجبات، ترک محرمات

مقدمه..... ۱۳

هدف آفرینش انسان..... ۱۳

مراقبه..... ۱۶

تشبیه کاربردی مراقبه..... ۱۷

دلیل تأکید بر مراقبه..... ۲۰

مراتب مراقبه..... ۲۱

مراقبه مطلق و مقید..... ۲۲

دوام مراقبه در همه حال..... ۲۳

عوامل موفقیت در این مراقبه..... ۲۷

علامت قبولی مراقبه مرحله اول..... ۳۱

محاسبه..... ۳۲

اهمیت محاسبه نفس در قرآن..... ۳۳

اهمیت محاسبه نفس در کلام معصومین علیهم السلام..... ۳۵

زمان محاسبه..... ۳۵

محاسبه‌های دوره‌ای..... ۳۶

نحوه محاسبه..... ۳۸

نکات مهم محاسبه..... ۳۹

گزارش محتوا..... ۴۴

روز اول تا دهم: انجام واجبات	۴۵
روز یازدهم تا بیست و دوم: ترک محرّمات	۸۶
روز بیست و سوم تا بیست و پنجم: مصادیق واجبات (نماز)	۱۳۱
روز بیست و ششم و بیست و هفتم: مصادیق واجبات (روزه)	۱۴۳
روز بیست و هشتم: مصادیق واجبات (خمس)	۱۵۱
روز بیست و نهم: مصادیق واجبات (زکات)	۱۵۴
روز سی ام: مصادیق واجبات (امر به معروف و نهی از منکر)	۱۵۷
روز سی و یکم: گناهان (دروغ)	۱۶۱
روز سی و دوم و سی و سوم: گناهان (غیبت)	۱۶۵
روز سی و چهارم: گناهان (تهمت)	۱۷۲
روز سی و پنجم: گناهان (نگاه حرام)	۱۷۶
روز سی و ششم: گناهان (لقمه حرام)	۱۸۰
روز سی و هفتم: گناهان (مجلس گناه)	۱۸۴
روز سی و هشتم: گناهان (اسراف)	۱۸۹
روز سی و نهم: گناهان (موسیقی)	۱۹۳
روز چهلم: گناهان (سوء ظن)	۱۹۸

فصل دوم: پرهیز از شبهات (تقوا و ورع)

مقدمه	۲۰۴
تحلیل معنای تقوا	۲۰۵
تقوا، امری ذو مراتب	۲۰۷
ورع، مرتبه بالای تقوا	۲۱۰
پرهیز از شبهات	۲۱۱
گزارش محتوا	۲۱۲
روز اول تا دهم: معنای تقوا	۲۱۳
روز یازدهم تا سیزدهم: عوامل رسیدن به تقوا	۲۴۰
روز چهاردهم تا هفدهم: توصیف متقین	۲۴۸
روز هجدهم تا بیست و هشتم: آثار تقوا	۲۵۹
روز بیست و نهم تا سی و ششم: ورع	۲۹۰
روز سی و هفتم تا چهلم: دوری از شبهات	۳۱۵
فهرست منابع	۳۲۵

پیشگفتار

«وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ»^۱
«و [یاد کن] هنگامی که پروردگارت به فرشتگان فرمود: مسلماً من جانشینی در زمین قرار خواهم داد! گفتند: آیا کسی را در آن قرار می دهی که فساد می کند و خون می ریزد؟! در حالی که ما تو را همراه با سپاس و ستایش تسبیح می گوئیم و تقدیس می کنیم. پروردگار فرمود: من چیزی می دانم که شما نمی دانید!»

انسان در سیر خود از عوالم بالا به زمین هبوط کرد. او با قرار گرفتن در انزل مراتب هستی، در حجاب های مختلف عالم ماده قرار گرفت و دچار اقتضائات این عالم (کدورت های تعلقات مادی و گناهان) شد. ملائکه به دلیل اطلاع از این مقتضیات و عدم تناسب آن با مقام خلافت الهی، از باب استفهام از پروردگار متعال پرسیدند: آیا کسی که دچار این حجاب هاست، شایستگی مقام خلافت را دارد؟ حق متعال در پاسخ فرمود: من چیزی می دانم که شما به آن

آگاهی ندارید؛ این موجود خاکی ظرفیت رسیدن به ملکوت عالم و عالی‌ترین مراتب هستی را داراست؛ تنها اوست که می‌تواند جانشین من در تمام عوالم وجودی باشد!

این‌گونه بود که رب العالمین ﷻ برتری انسان بر سایر موجودات را در مقام تعلیم اسما و انبای از اسما به رخ همه عالمیان کشید: ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا...﴾ (۳۱) قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ؟^۱ و ملائکه را مأمور به سجده بر آدم ﷺ نمود: ﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾^۲؛ همه فرشتگان در امتثال امر الهی بر انسان سجده کردند؛ فقط شیطان بود که از این سجده سرباز زد و از درگاه الهی رانده شد؛ به همین خاطر، به عزت الهی قسم یاد کرد که همه انسان‌ها را اغوا خواهد نمود: ﴿قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا تُخَوِّتُهُمْ أُخْعِنُ﴾^۳. او با استفاده از بستر نفس اماره تمام تلاش خود را برای گمراهی و هلاکت انسان به کار می‌گیرد تا وی نتواند به غایت خلقت خود برسد و در صراط مستقیم الهی قرار نگیرد: ﴿قَالَ فِيمَا أُغْوِيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ﴾^۴.

حال که انسان در عالم دنیا با وجود نفس اماره و شیطان، مبتلا به غفلت و انجام گناهان می‌باشد، لازم است با توجه به غایت خلقت خود متنبه گشته و با توبه به درگاه الهی، درصدد سیر به سوی معبود حقیقی برآید و به سوی حضرت دوست حرکت کند.^۵ انسان پس از یقظه و توبه از گذشته، باید کاملاً مراقب رفتار و کردارش باشد تا با رعایت حریم الهی، گرفتار حجاب غفلت و گناه

۱- البقرة، ۳۱ و ۳۳.

۲- البقرة، ۳۴.

۳- ص، ۸۲.

۴- الأعراف، ۱۶.

نشود؛ از این رو، «مراقبه» مهم‌ترین ابزار در سلوک اخلاقی بعد از دستور به توبه است. اولین مرتبه از آن، مراقبه بر «حرام و حلال الهی» است که جلد دوم مجموعه «مراقبات اخلاق توحیدی» مشتمل بر همین بحث است.

این نوشتار دارای دو فصل است. فصل اول شامل مقدماتی درباره «مراقبه» و «محاسبه» و سپس چهل‌روز محتوای مراقبه «انجام واجبات و ترک محرمات» است. در فصل دوم مقدماتی پیرامون «تقوا، ورع و ترک شبهات» مطرح خواهد شد که ثابت می‌شود ارتباط تنگاتنگی بین مراقبه «انجام واجبات و ترک محرمات» و مباحث فوق وجود دارد؛ به همین منظور، پس از تدوین اربعین «انجام واجبات و ترک محرمات» اربعین دیگری مهیا شد تا مکملی برای آن مطالب باشد.

شایان ذکر است که محتوای روزانه در این نوشتار هشت عنوان است: در ابتدای هر روز با آیات نورانی و شفاف‌بخش قرآن کریم و سخنان گهربار حضرات اهل بیت علیهم‌السلام مواجه هستیم؛ سپس برای تبیین مضامین آیات و روایات، از فتاوی مراجع عظام تقلید و کلام بزرگان علم و معرفت، و برای تأثیرگذاری و لطافت بیشتر متن، از داستان و شعر و ادعیه استفاده کرده‌ایم؛ همچنین به سراغ مردان عرصه جهاد در دفاع مقدس رفته و اشاره‌هایی به زندگانی شهدای عزیزمان داشته‌ایم تا از خرمن معرفت صاحبان مقام شهود بی‌بهره نمانیم. در واقع، در این اثر معجونی گوارا از ثقلین و کلمات علمای ربانی به همراه حکایاتی سودمند و اشاراتی دلنشین از سیره مردان جهاد و شهادت برای طالبان علم و معرفت فراهم شده است.

در پایان لازم می‌دانیم از حجت‌الاسلام مهدی امیری که مسئولیت این مجموعه را بر عهده داشت، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آوریم. از حجت‌الاسلام علیرضا حمیدی مقدم نیز که

همکاری شایانی در این اثر داشت، قدردانی می‌نماییم. همچنین از استاد گران قدر محمدتقی فیاض بخش که این مجموعه به توصیه و تحت عنایات ایشان تدوین شد و حسن توجه، دقت نظر و رهنمودهای عالمانه ایشان بسیار راهگشا بود، کمال قدردانی و تشکر را داشته و توفیقات روزافزون از محضر استاد حقیقی وادی معرفت، حضرت صاحب‌الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، برای ایشان و همه اساتید معظم اخلاق مسئلت داریم و امیدواریم این اثر مقبول حضرت ایشان واقع شده و برای استفاده علاقه‌مندان مفید واقع گردد.

مؤسسه جلوه نور علوی عجل الله تعالی فرجه الشریف

بهمن ۱۴۰۰